

موضوع: Research -- Study and teaching (Higher)

موضوع: تحقیق — روش‌شناسی

موضوع: Research -- Methodology

موضوع: علوم اسلامی — تحقیق — روش‌شناسی

موضوع: *Islamic science -- Research-- Methodology

رده بندی کنکره: ۱۳۹۷/۱۳/۱۸۰ Q

رده بندی دیویی: ۵۰۷/۱۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۳۶۳۵۰

سرشناسه: رحمت آبادی، اعظم، ۱۳۵۱-

عنوان و نام پدیدآور: آشنایی با مفاهیم پژوهشی

/ اعظم رحمت آبادی

مشخصات نشر: مشهد: نامه نرجس، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۹۶ ص:؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۴-۱۶-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: تحقیق — راهنمای آموزشی (عالی)

آشنایی با مفاهیم پژوهشی

مؤلف: اعظم رحمت آبادی

انتشارات: نامه نرجس

چاپ: اول- پاییز ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۴۱-۶-۰

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

مرکز پخش: مشهد مقدس، تقاطع خیابان دانش غربی و آخوند خراسانی -

موسسه علمی تحقیقی مکتب نرجس (س)

شماره تماس: ۰۵۱۳۸۵۴۶۷۷ - ۰۵۱۳۸۵۴۶۸۷۱

دورنگار: ۰۵۱۳۸۵۹۱۱۱۶

پست الکترونیکی: pajoooheshn@gmail.com

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۷
چرا بنویسیم؟	۱۲
مزایای نوشتن چیست	۱۲
بلعیدن موضوع	۱۶
مهارت طرح سؤال	۱۷
تجربه جدی سؤالات	۱۸
مهارت، فکر کردن	۲۲
چرا باید روش فکر کردن خود را تغییر دهید	۲۲
چگونه بهتر ببینیم؟	۲۵
مهارت مطالعه	۲۹
فواید یادگیری روش‌های صحیح مطالعه	۲۹
مطالعه‌ی پویا	۳۰
مراحل دیگر مهارت مطالعه	۳۲
روش‌های مطالعه	۳۲
خواندن اجمالی	۳۲
دقیق خوانی	۳۳
مطالعه انتقادی	۳۵
روش برتر مطالعه	۳۷
ماندگار کردن اطلاعات	۳۹
کلید واژه چیست؟	۳۹
راهکارهای دیگر ماندگار کردن اطلاعات	۴۷
ترسیم نقشه ذهنی	۴۹

۵۴	یادداشت برداری
۵۴	گیر انداختن و بند کشیدن یافته‌ها
۵۴	تعریف و مشخصات فیش
۵۵	مراحل فیش برداری
۵۵	- موضوع نویسی
۵۵	اقسام موضوعات
۵۸	کدگذاری
۵۹	- اصول فیش نویسی
۶۸	تنظیم مطالب
۶۸	- بندنویسی (یا پاراف نویسی)
۶۹	- هنر گسترش ایده ها با بند نوشت
۷۰	- پیش نویس اول
۷۴	- پیش نویس دوم
۷۷	گونه‌های ارجاع نویسی
۷۹	شیوه‌های نگارش فهرست منابع
۸۳	مروری بر اجزای یک مقاله
۸۴	عناوین قبل از متن اصلی
۸۴	- چکیده
۸۵	عناوین و موضوعات متن اصلی
۸۵	- مقدمه
۸۵	- طرح تحقیق
۸۹	عناوین بعد از متن اصلی
۹۱	آشنایی با منابع الکترونیک
۹۵	فهرست منابع

■ مقدمه

در مسأله‌ی پژوهش، نخست باید پژوهش را تعریف کرد. عموماً ما زمانی پژوهش را فعالیتی بسیار گسترده می‌دانیم که در پژوهشکده‌ها انجام شود. اما اکنون این نوع پژوهش منظور ما نیست. هدف ما از پژوهش آن است که در ضمن آموزش قرار گیرد؛ به این معنا که در پژوهش باید آموزش خود را فعال کنیم؛ یعنی طلبه‌ها را به سمتی پیش ببریم که از سطحی نگری به سوی ژرف‌نگری پیش بروند.

متأسفانه در برنامه‌ریزی‌های کلان حوزه به مسأله‌ی پژوهش توجه چندانی نشده است. گاهی تنها الایب بلکه اساتید و برنامه‌ریزان آموزشی و یا مدیران فقط برای این که رفع مسئولیت کرده و گزارش دهند به برگزاری دوره توجه می‌کنند غافل از این که این، دستور دین و سبای علمای صالحی چون شیخ مفید، شیخ طوسی، سید مرتضی، علامه حلی و... بوده است. پس اگر واقعاً برای آینده‌ی حوزه نگران هستیم و نیاز به اساتید و مبلغان مبرز داریم باید در امر پژوهش سرمایه‌گذاری کنیم تا این مسأله تبدیل به یکی از غده‌های ما گردد و خود به عنوان الگو دست به قلم شویم و از برنامه‌های حاشیه‌ای که ما را از قلم زدن و تمرکز کردن باز می‌دارد، بپرهیزیم. در این راستا باید یک برنامه آموزشی فعال داشته باشیم تا دانش پژوهان تنها به یک سری محفوظات و اطلاعات بسنده نکنند، بلکه به قدرت تجزیه و تحلیل دست یابند. امروزه، نکته‌ای که ما باید در محیط‌های آموزشی خود به آن توجه داشته باشیم، مسأله‌ی جامعیت طلبه است. گاهی برخی از ما فکر می‌کنیم که طلبه تنها با آشنایی با ادبیات، فقه و اصول، کامل می‌شود. این‌ها ریشه و اصل هستند اما اگر طلبه‌ها نتوانند از آن‌ها استفاده‌ی

کاربردی کنند وقتی در آینده وارد جامعه می‌شوند، با ده‌ها سؤال، اشکال و شبهه، در زمینه‌های مختلف مواجه خواهند شد. از این رو ما از همین دوران تحصیل باید برای این مسأله چاره‌ای بیندیشیم. برای حصول به این منظور طلبه باید بتواند هنگامی که سطح یک حوزه را طی می‌کند تا اندازه‌ای پاسخگوی نیازهای امروز جامعه باشد. آنان باید بتوانند از دانسته‌های خود درست استفاده کنند، آن را گسترش دهند و به اشتراک گذارند این‌ها همه در سایه‌ی نوشتن، فکر کردن و ارتباط دادن و کاربرد کردن اطلاعاتشان به دست می‌آید و انجام یک پژوهش همه‌ی این‌ها را برانگیزد و چون باعث تمرکز فکر و اندیشه می‌شود و ابعاد مختلف موضوع را بررسی می‌کند.

این در حالی است که بسیاری از تحقیقات حوزوی چیزی جز استنساخ و کپی برداری از یک کتاب، مقاله، بحث یا پایان‌نامه‌ی دیگر نیست. از این رو متولیان امر تحقیق نویسی باید از هوشمندی و هشیاری نهادینه شده برخوردار باشند تا جلوی کپی برداری را گرفته آن‌ها را به‌صورتی کنند که نوشتن چگونه می‌تواند باعث رشد فکر و سیلان اندیشه شود را ترجیح دهد. ممکن است در ابتدا باعث زحمت و تعب باشد اما آثار و برکات خصوصاً معنوی زیادی را برایش به دنبال خواهد داشت.

از دیگر معضلات نوشتن، ناتوانی بعضی از طلاب در ارتباط دهی بین اطلاعات مختلفی است که در طول تحصیل آموخته‌اند. از این رو طلبه‌ی محقق باید بتواند در کار پژوهشی همزمان با چند عرصه پیوند بخورد. نخست با درس؛ رابطه‌ی پژوهش با درس باید رابطه‌ای تعریف شده باشد. دوم ارتباط با پژوهش؛ تحقیق باید به مراکز پژوهشی کمک کند و حرکت آن را به پیش ببرد، مراکز

پژوهشی هم باید به تحقیقات کمک کند و تجارب خود را در خدمت آن قرار دهد. از این رو ربط دادن و گره زدن پژوهش با تحقیق امری ضروری است. استفاده از نمایه ها و کتابخانه در این راستا کارگشا است.

سوم، شور و شوق است. یک طلبه اگر شور فعالیت علمی نداشته باشد نمی تواند برای موفقیت خود نقشه بکشد. شور و همت است که باعث پیشرفت و انگیزه می شود و دشواری راه را آسان نموده فرد را ترغیب می کند نوشته ی خود را بارها اصلاح کند؛ در دل کتاب ها غواصی نماید و مرواریدهای دانش را جمع آوری کند. و گاهی بمواه با بهانه ی واهی از نوشتن شانه خالی می کند، گاه می گوید نوشته ی من سالها در جبهه درد می خورد و گاه از نبود وقت شکایت می کند و گاه از بی استعدادی - و دگر می کند در حالی که که همه ی این ها با تلاش و جدیت و برنامه ریزی و استفاده از صحیح از منابع و از سوی دیگر استمداد از درگاه الهی قابل حصول است.

امید آن که در ظل توجهات و توسل به ائمه اطهار علیهم السلام بتوانیم شور طلبگی را در خود ایجاد کنیم و از کسالت و رخوت نهالهای شیطانی است، دوری گزینیم.